

Ss-shsht; Luister!

Een ranke vrouw met lang, grijs haar komt op en betreedt stralend lachend het podium waar al een aantal mensen in een cirkel zitten te wachten. Er is nog een stoel leeg. Gastheer/presentator Skavlan van de gelijknamige Noors/Zweedse talkshow¹⁾ verwelkomt zijn gast en zegt als ze zit: 'Evelyn, welcome to our show. Ehh ...'. Zijn gast onderbreekt hem: 'Dank je wel'. Ze leunt iets naar voren: 'Feitelijk is mijn naam Evelyn'. Zij spreekt haar naam met nadruk uit als èvelyn, gaat dan verder: 'niet ievelyn'. Compleet overrompeld zegt de presentator: 'Oohh, is it?'. De vrouw zegt, nog steeds stralend; 'Ja, het is Evelyn; ja!'. Ze knikt haar hoofd een paar keer. Het gaat hier om de Schotse boerendochter Evelyn Glennie (1965). Zij is de eerste en intussen wereldberoemde percussionist soliste.

Onze naam behoort tot de kostbare dingen die we hebben. Als iemand die verkeerd uitspreekt doet dat bijna fysiek pijn. Ikzelf word soms aangesproken met Tineke. Hoewel het bijna klopt voel ik iedere keer als dat gebeurt, dat ik mijn hoofd iets mijn schouders intrek en tegelijkertijd mijn schouders naar boven duw; alsof ik me schrap zet. Bijzonder opmerkelijk in de beschreven situatie is, dat de reactie komt van een dove vrouw. Zelfs in de drukte van dat moment heeft ze nog opgevangen dat haar naam verkeerd wordt uitgesproken. Ze reageert alert en attent. Er zit geen enkele vertraging in haar reactie en ze heeft dus zelfs de nuances gehoord van wat de presentator zei. Hoe kan dat? Vanaf haar achtste jaar was ze al doof aan het worden en sinds haar twaalfde hoort ze nagenoeg niets meer. Althans, niet via haar oren. Ze heeft vervolgens geleerd via haar lichaam te luisteren.

Dame Evelyn Glennie, ze is al op 28-jarige leeftijd geridderd²⁾ door Queen Elizabeth en ze heeft een leidende rol gespeeld bij de openingsceremonie van de Olympische Spelen in Londen, is exceptioneel goed in het uitleggen wat luisteren betekent. Uiteindelijk draait alles om het goed luisteren, zegt ze, want elke situatie is anders. Als ze een muziekstuk speelt, laat ze het geluid van haar instrument en van het orkest door haar lichaam gaan. Ook de zaal is daarbij belangrijk. Voor de beleving doet de plaats waar iemand in de zaal zit ertoe. Het maakt verschil of iemand op de eerste rij zit, of achterin, of op

Ineke Duit, directeur NICE opleiding & bestuurlijke raadgeving

het balkon. We maken een fout, volgens haar, als we denken dat iedereen dezelfde ervaring heeft en iedereen hetzelfde hoort.

Voor mij belichaamt Glennie een metafoor. Ze brengt onder woorden wat ons als coöperatiebestuurders ook bezighoudt. Soms raak je vertwijfeld: hoe krijgen we draagvlak voor datgene waarvan we intussen overtuigd zijn dat het moet gebeuren. De vraag is al: op wie of wat hebben we ons gericht met het voorgenomen beleid? Ook als we in het belang van leden blijven denken, zijn de leden meer verschillend dan ooit in wat ze willen en wat ze kunnen. Ze zitten met hun bedrijfssituatie en ondernemersvisie figuurlijk gesproken allemaal op een andere plek in de concertzaal. Ten diepste zal iedereen wel begrijpen, dat hij of zij nooit helemaal zijn zin kan krijgen, zeker niet in een samenwerkingsverband. Maar wat we allemaal in elk geval graag willen is dat er naar ons wordt geluisterd. Luisteren is echter zeer vermoeiend en vraagt opperste toewijding. Glennie geeft dat ook aan. Als musicus speel én luister je, tegelijkertijd. Voor de bestuurder is dat ook de uitdaging. Wie zich openstelt om te luisteren heeft veel indrukken te verwerken. Daarvoor is rust nodig, en tijd, en invoelingsvermogen; drie vereisten om goed te kunnen blijven afstemmen op onszelf en de ander. Gunnen we onszelf dat nog? Toch is er geen andere keuze voor wie wil komen tot onderling vertrouwen en verbinding wil creëren.

¹⁾Het interview is te zien via <https://www.youtube.com/watch?v=VIIfxNHBGE8>

²⁾Dame Commander of the Most Excellent Order of the British Empire